

ЧУДОМИР ТЪРГОВЦИ НА РИБА

chitanka.info

Един от свитата на хаджи Донча беше и Печо Мечето, с цепнатото ухо и бозовите широки потури, подарени от хаджията. Той имаше голямо момче, което беше поело полската работа, затова се навъртваше все около кръчмата. Премиташе понякога, дърва сечеше, вода донасяше и си получаваше накрая почерпката, разбира се.

Един ден, тъкмо Печо убеждаваше с красноречието си хаджията да му даде на вересия четвърт литър оцет и една черна макара, а той правеше отчаяни усилия да му откаже, откъм долния край на селото се проточи висок и ясен глас:

— Ха риба, хааа!...

Хаджи Дончо набърчи чело, надникна през прозореца и изръмжа:

— Веричката му проклета! Нейко Загорецът е. Сега, когато съм донесъл цял сандък с косати, намери да се допилее, та да не мога един да похарча!

Па като помисли, помисли, капна една ракийца на Мечето и му рече поверително:

— Слушай, Мече: ще ти дам и макара, и оцет на вересия, ама изтичай през моста в отвъдната махала и извикай и ти няколко пъти: „Ха риба, ха!“ Ама силно да извикаш! Колкото можеш по-силно. Из цялото село да се чуе.

Печо Мечето схвана веднага политиката, остави оцетничето на тезгяха, приплющя като отърван заек, разцепи реката надве срещу Попови и се изгуби на сливака. Дорде се изгуби, и гласът му се чу на Иван Маймуна откъм торището:

— Ха риба, хааа!... Пресносола по три и зола, без кости, за гости! Ха риба, хааа!

Втори път се провикна до Чакъровия плевник и дорде иде до Мандаловата круша караманка, Нейко Загорецът дотропа с каручката си пред хаджи Дончовия дюкян.

— Хаджи ага! А, хаджи! Капни ми една ракийца, че ми пресъхна пискунят!

— Не ракийца, а мишеморка ви се пада на вас — обади се сърдито отвътре хаджият.

— Защо бе? Какво сме прегрешили?

— Защо ли? Защото сте се струпали на цяла България търговците на риба в село. Че и аз патент плащам бе! И аз стока

продавам. Вчера мина евреинът, днес отсреща вика един, ти ревеш като разпран отдолу, че на какво прилича това?

— Афидерсинис, хаджи! Прощавай! Добро съм виждал от тебе, на дюкяна съм ти спал и хляба съм ти ял — не знаех, брате! Не знаех! Чух го този, дето вика отвъд, и, вярвай ми, няма да се обадя повече. Грам няма да продам във вашето село. Дай ми си ракийцата и заминавам веднага. Честна дума, заминавам.

Хаджи Дончо му поднесе шишенце сливовица и Нейко Загорецът, като го гаврътна и си избърса дългите мустаци с ръкава, плати, плесна кончето и дигна ваянката накъм Каменяк.

Това беше през пролетта, към розобер. Есенес пък нападна един шап по добитъка — поразия! Не остана къща без куцо говедо. На Печа Мечето сивата крава със счупения рог също се разболя и той, като нямаше и без това какво да прави, припичаше се на дебелата греда пред кръчмата и слушаше как хаджията напевно, като псалт, му четеше един стар вестник.

Хем слушаше Печо, хем не слушаше, защото една мъничка мушичка от цял час се мъчеше да влезе в гъсто залесеното му ухо и не му даваше мира. Ту бръмчеше около носа му, ту кацваше за миг на калпака му, ту наново подновяваше опита да достигне до тъпанчето чак.

Като се умори да чете, хаджи Дончо дигна глава, свали очилата и го попита:

— Ее, разбираш ли я накъде отива политиката, а? Големи работи... голямо нещо! Где ще му излезе краят, не се знае.

— Не се знае — отвърна Печо и махна с ръка около ухото си.

— Не зная, ама както е тръгнало, ще дойде ден, когато през стъкло сол ще топят сиромасите.

— Ще топят — обади се Мечето, — всички ще топят.

— Немотия, голотия! Парици си нямат хората. Средства си нямат и всеки иска на вересия. На, оная неделя донесох от Филибе цяло каче хамсия риба и никой не те попитва продаваш ли я, или за хубост си я потопорчил в дюкяна. Пък стоката — един път нещо! Прясна, една и на сол докарана.

— Риба ли? — ококори очи Мечето и езикът му се плъзна неволно по долната устна.

— Риба я! Чудо нещо, ама тъй ще се сплуге и ще я хвърля някой ден в реката.

— Че да я продадем бе, хаджи. Нали пролетес с оня, Загореца, туй-онуй...

— Да я продадем, ама как?

— Как ли? Че да помислим малко как.

И Мечето наведе глава и се загледа в пъпа си. Стоя тъй, стоя, па тръсна глава и отсече:

— Ако ти я продам до люспа, ще ми дадеш ли половин кило без пари?

— Не половин, а цяло кило ще ти претегля. И качето ще ти харижа отгоре, само работа да стане.

Печо махна с ръка над ухото си, стана, отръска се и без да продума дума, пое нагоре към общината.

До фурната се спря при чича си Миля Старика, който седеше на камъните и си чистеше рунтавия калпак от осили.

— Помага ти Бог, чичо, пощеш ли го, пощеш ли го?

— Дал ти Бог добро, Пеца! Поця го, какво да правя, като ми окуцяха и двата вола от пустия му шап, та сякаш без ръце съм останал.

— Шап ли? — прави се на занесен Мечето. — Че то е най-лесна работа поне.

— Лесна, лесна, ама като му не знае човек лекарството. Какво не съм опитал: и опашати костенурски пекох и ги чуках, та ги смесвах с кърмилото, и стипца слагах, и цял ден им топих краката със студена вода — не минава и не минава! А три ниви ми стоят непосети и се чудя и мая какво да правя. Ако знаеш нещо, кажи де!

— Не ти трябва тебе костенурски, а риба, риба! Хамсия риба си купи едно кило, счукай я да стане на каша, наложи болното място да постои ден, ден и половина и след това впрягай, ори и не бой се! Във Влашко тъй ги церят.

— Хооо!... — чуди се чичо му и клима с глава. — Риба, кайш, а? Гледай, гледай! Че да опитам бе, момче! Още сега да опитам. Дали ще има на хаджията?

— Не зная, ама все може да се намери колкото за лекарство. Стига да не те изпреварят. Иди, иди виж и го направи с време.

Чичо му Мильо нахлу калпака и забърза към дюкяна, а Мечето пое пак нагоре. При общината препоръча на Деча Пора своя

специалитет, на Петка бабин Иванин по-нататък също, а вечерта разправи и на мливарите в Гичовата воденица за чудните свойства на солената хамсия. Че като се дигна една миризма из дворищата, като се заналагаха ония ми ти копита с чукана риба из село — не е за приказване.

Не знам дали от това чудновато лекарство получи облекчение някоя крава или вол, ама Печо Мечето си обсоли хапката за цяла неделя. Изпълни обещанието си хаджията. Претегли му половин кило с тежкото отгоре и от сърце му я даде. И ракийца го почерпи даже.

А пък колкото за качето — метна го за зелен хайвер и толкоз. Обръчите му се били счупили, течало на две места, не знам какво още му станало, излъга като човек и не му го даде.

Мечето се посърди, посърди, па си промърмори тихичко през нос, да го не чуе никой:

— Магаре! И на хаджилък да го пратиш, пак магаре си остава.

И му премина.

Издание: Чудомир. „Съчинения в три тома“, Подбор и редакция: Петър Пондев и Серафим Северняк. 2 том. Разкази и фейлетони. „Български писател“, С. 1969.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.